

*Sopron Megyei Jogú Város Egyesített Bölcsődék
Napraforgó Bölcsőde*

Szakmai Program

A bölcsőde neve: Sopron Megyei Jogú Város
Egyesített Bölcsődék
Napraforgó Bölcsőde

Címe: 9400 Sopron, Vasvári Pál utca 2/a
Tel.: 99/314-312
napraforgobolcsode@indamail.hu

Férőhelyek száma: 24 férőhely

A bölcsőde fenntartója: Sopron Megyei Jogú Város
Önkormányzata

lérhetősége: 9400 Sopron, Fő tér 1. sz.
Tel.: 99/515-100

A szakmai program készítésekor figyelembe vett szabályok, dokumentumok:

- az ENSZ Emberi jogok nyilatkozata,
- az ENSZ Egyezmény a gyermek jogairól,
- az Európa Tanács Miniszterek Bizottsága Rec. (2002) 8-as ajánlása a tagállamok számára a napközbeni gyermekellátásról
- 14/1994. (VI. 24.) MKM rendelet a képzési kötelezettségről és a pedagógiai szakszolgálatokról,
- az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról,
- a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről,
- 369/2013.(X24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- 2015.évi LXIII. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásáról, az 1997. évi XXXI. törvénynek módosítása,
- a pszichológiai és a pedagógiai kutatások eredményei,
- az első életéveknek a későbbi fejlődés szempontjából is meghatározó szerepének elismerése,
- a bölcsődei nevelés-gondozás története alatt felhalmozott emberi és szakmai értékek, ezeken belül is hangsúlyozottan A bölcsődei nevelés-gondozás minimumfeltételei és a szakmai munka részletes szempontjai c. kiadvány (NCSSZI 2012), valamint a módszertani levelek, útmutatók, ajánlások
- a bölcsődei ellátás nemzetközileg elismert gyakorlata

1. A Napraforgó Bölcsőde személyi feltétele:

- 1 fő bölcsődevezető
- 4 fő kisgyermeknevelő
- 1 fő szakácsnő
- 2 fő konyhai kisegítő
- 1 fő takarítónő

2. A Napraforgó Bölcsőde személyi feltétele:

Bölcsődénk 1979. október 1-én került átadásra 60 férőhellyel, három gondozási egységgel. Az akkor érvényben lévő tőpusterv alapján készült. Az eltelt évek során a gyermek létszám alakulása miatt csökkentették a férőhelyek számát. Így 1994 óta egy gondozási egységgel működünk. A felszabadult egységekben orvosi rendelő, illetve a Sopron és Környéke Család és Gyermekjólét Ellátás Intézete működik. A bölcsődei rész külön bejárattal rendelkezik.

Bölcsődénk épületén belül egy gondozási egység működik, mely összesen két csoportból áll. A csoportjainkat névvel is elláttuk (alma és eper csoport). A berendezési tárgyak megfelelnek a gyermekek életkori sajátosságainak.

A gyermekszobák belső elrendezésében játéksarkok vannak kialakítva (fodrász, konyha, babasarok, pihenősarok), amelyek a nyugodt játék feltételeit szolgálják. A játékpolicokon minden tevékenységformához megfelelő játékeszközök megtalálhatók.

A gondozási egységhez tartozik egy fürdőszoba, két gyermek Wc-vel, egy pisouárral, egy kiöntővel, egy zuhanyzóval, három gyermek és egy felnőtt mosdóval van felszerelve.

A gondozási egység része még az átadószoba, ahol a gyermekek öltöznek. Egy baba-kocsitároló, ahol a gyermekek az otthonról hozott kismotorjaikat is tárolhatják. Alkotószoba a bölcsődében folyó vizuális és manuális foglalkozásokhoz szükséges eszközök és kellékek számára. A szobák és az átadó otthonosak, falait a gyermekek és a kisgyermeknevelők által készített munkák díszítik, az évszaknak és az aktuális ünnepeknek megfelelően

Különálló tornaszobával is rendelkezünk, melynek falait egy kreatív szőlőnk által festett tornázó mesefigurák díszítik, és többféle mozgástevékenység gyakorlásához alkalmas játékeszközöket tartalmaz.

A gondozási egységhez terasz és játszóudvar is tartozik, amely nagy lombos fákkal árnyékolat. Nagyobb része füvesített, de motorozásra, biciklizésre alkalmas szilárd burkolat is található. Az udvar lehetővé teszi, hogy a kisgyermekek többet tartózkodjanak a szabadban az év minden részében.

3. A Bölcsőde nevelés-gondozás célja

A családban nevelkedő kisgyermek számára a családi nevelést segítve, napközbeni ellátás keretében a gyermek fizikai- és érzelmi biztonságának és jóllétének megteremtésével, feltétel nélküli szeretettel és elfogadással, a gyermek nemzetiségi / etnikai hovatartozásának tiszteletben tartásával, identitásának erősítésével, kompetenciájának figyelembevételével, tapasztalatszerzési lehetőség biztosításával, viselkedési minták nyújtásával segítjük a harmonikus fejlődését.

A gyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a felnőtt őszinte érdeklődése, figyelme, megbecsülése, a kompetenciájának elismerésén alapuló választási lehetőség biztosítása az egyes élethelyzetekben, a pozitív megnyilvánulások támogatása, megerősítése, elismerése. A kisgyermeknevelőink meleg, szeretetteljes odafordulással, a megfelelő környezet kialakításával, a gyermek életkori- és egyéni sajátosságait, fejlettségét, pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, hangulatát figyelembe véve segíti a gyermek fejlődését.

A kisgyermekkorú tanulás színterei a természetes élethelyzetek: a gondozás és a játék, a felnőttel és a társakkal való együttes tevékenység és kommunikáció. A tanulás legfontosabb irányítója a személyes kíváncsiság, az érdeklődés.

4. A bölcsődei nevelés - gondozás során alkalmazott alapelvek:

- a nevelés és gondozás egységének elve,
- a családi nevelés elsődlegességének tisztelete,
- a gyermeki személyiség tiszteletének elve,
- az egyéni bánásmód elve,
- a biztonság és a stabilitás elve,
- az aktivitás, az önállóság segítésének
- az egységes nevelői hatások elve.

5. A bölcsődei nevelés – gondozás feladata

1. Az egészség védelem, az egészséges életmód megalapozása:

- a fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése,
- a primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése,
- az egészségvédelem, egészségnevelés, a környezethez való alkalmazkodás és az alapvető higiénés szokások kialakulásának segítése.

2. Az érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése:

- derűs légkör biztosítása, a bölcsődébe kerüléssel járó nehézségek lehetőség szerinti megelőzése, illetve csökkentése, a segítése átélt nehézségei feldolgozásában,
- a kisgyermeknevelő - gyermek közötti szeretetteljes, érzelmi biztonságot jelentő kapcsolat kialakulásának segítése,
- az egyéni szükségletek kielégítése a csoportban, éles helyzetben, az én tudat egészséges fejlődésének segítése,
- a társas kapcsolatok alakulásának, az együttélés szabályai elfogadásának, a másik iránti nyitottság, empátia és tolerancia segítése,
- lehetőség teremtés a gondozónővel és/vagy a társakkal közös élmények szerzésére.

3. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése:

- a gyermek életkorának, érdeklődésének megfelelő tevékenységek lehetőségének biztosítása,
- az önálló aktivitás és a kreativitás támogatása,
- ismeretnyújtás,
- a gyermek tevékenységének támogató- bátorító odafigyeléssel kísérése, megerősítése,
- a gyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása.

6. Kapcsolattartás a szülőkkel

A bölcsődénkbe járó gyermekek napjaik jelentős részét töltik közösségben, ezért a bölcsődei életük megszervezése minden fontos területre kiterjedő, gondos munkát igényel.

Ezért a következő szempontokat tartjuk mindenekelőtt fontosnak:

A szülők és a bölcsőde folyamatosan, kölcsönösen tájékoztatják egymást a gyermek fejlődéséről. A tájékoztatásunk mindig őszinte, hiteles, személyes hangvételű, etikai szempontból megfelelő, az érintettek személyiségi jogait tiszteletben tart

Formái:

- szülői értekezletek, szülőcsoportos beszélgetések,
 - hirdetőtábla,
 - üzenő füzet
 - írásos tájékoztatás,
 - szülői érdekképviselői fórum,
 - szervezett programok.
-
- **Családlátogatás.** Célunk a családdal való kapcsolatfelvétel, a gyermek otthoni környezetének megismerése. Kisgyermeknevelőink első látogatása a gyermek adaptációja előtt történik. A kisgyermeknevelőink ismerik a családlátogatás jelentőségét, és hitelesen képviselik a szülők felé, hogy a látogatás előnyös a gyermek szempontjából.
 - **Szülőcsoportos elbeszélgetése:** A csoport kisgyermeknevelőinek vezetésével a csoportban járó gyermekek szüleit foglalkoztató nevelési témákról.
 - **Szervezett programok:** Klub-jellegű családi programok, ünnepekhez kapcsolódóan (adventi készülődés, kirándulások)

7. A bölcsődei élet megszervezése

- **Beszoktatás (adaptáció).** A szülővel történő fokozatos beszoktatás módszerét alkalmazzuk, a bölcsődei nevelő - gondozó munka egyik fontos feladatát, a családdal való együttműködést helyezi előtérbe. Az apa vagy anya jelenléte biztonságot ad a gyermeknek és megkönnyíti az új környezethez való alkalmazkodását. A kisgyermek és a kisgyermeknevelő között fokozatosan alakul ki a kötődés, mely segíti a gyermeket új környezetének elfogadásában, jelentősen megkönnyíti a beilleszkedést a bölcsődei közösségbe, csökkenti az adaptáció során fellépő negatív tüneteket.
- **A „saját kisgyermeknevelő” - rendszer** a személyi állandóság elvén nyugszik a bölcsődei csoportban. A nevelés - gondozás mellett ő kíséri figyelemmel a gyermek fejlődését, vezeti a róla szóló dokumentációt, ő tartja számon az újabb fejlődési állomásokat. A „saját kisgyermeknevelő” szoktatja be a gyermeket a bölcsődei csoportba és a bölcsődébe járás egész időtartama alatt ő a kisgyermeknevelő (felmenőrendszer).
Ebben a rendszerben több figyelem jut minden gyermekre számon lehet tartani a gyermekek egyéni igényeit, problémáit, szokásait, elsősorban a „saját” kisgyermeknevelő segíti át őket a bölcsődei élet során adódó nehézségeken.
- **Gyermekcsoportok szervezése.** A bölcsődei gyermekcsoport szakmai szempontok alapján engedélyezett létszáma 12-14 fő, melyet két kisgyermeknevelő lát el. A gyermek a bölcsődébe járás teljes időtartama alatt ugyanabba a gyermekcsoportba jár. A jól szervezett, folyamatos, életkornak megfelelő és rugalmas napirend a gyermek igényeinek, szükségleteinek kielégítését, a nyugodt és folyamatos gondozás feltételeit, és annak megvalósítását kívánja biztosítani. Megteremti ezzel a biztonságérzetet, kiszámíthatóságot, az aktivitást és az önállósodás lehetőségét.

8. Bölcsődéni alapfilozófiája

Munkánk során feladatunknak tekintjük a gyermekek testi és pszichés szükségleteinek kielégítését, fejlődésük elősegítését a következő szempontok alapján:

A bölcsődéni szakmai programjában kiemelkedő szerepet kapott a környezettel való ismerkedés. A gyermek közvetlen és tágabb környezetének felfedezésén keresztül megtapasztalása, élmények gyarapítása, a természet szépségeinek értékmegőrzése. Szeretnénk elérni és képessé tenni a gyermekeket, hogy kialakuljon bennük a természeti környezet iránti igény, annak megbecsülése, szeretete, megóvása.

Programunk célja:

A szakmai programunk fő célja a környezettel való ismerkedés, a természet szeretete. Szeretnénk elérni, hogy már ebben a kisgyermekkorban kialakuljon bennük a természeti környezet iránti igény, annak megóvása, megbecsülése, szeretete. Ennek tükrében készítettük el udvarunkon saját virágoskertünket, melyet a gyermekek, nagy előszeretettel gondoznak, szépítik a kisgyermeknevelőkkel karöltve. A környezettel való ismerkedéssel fejlesztjük a gyermekek megfigyelőképességét, képzeletét, gondolkodását, emlékezetét. Az élményszerzési alkalmak számát növelve, a környezet megismerésével felkelteni és ébren tartani a gyermekek kíváncsiságát, érdeklődését. Motiváljuk megismerési vágyaikat, melyeket az évszakok adta lehetőségekhez mérünk. Terméseket gyűjtünk, melyeket a gyermekek napi tevékenységeik folytán hasznosítunk. Pl. gesztenye-gyűjtés, levél-préselés, ragasztás, felfűzés, téli madáretetés, ismerkedés a madarakkal, magokkal, terményekkel.

A természet megfigyelése: eső, hó, szél, hideg, meleg, olvadás, fagyás, az évszakok változása.

Tevékenységi körünket öt csoportba bontottuk:

- A környezet megismerésére nevelés
- Vizuális nevelés
- Mese
- Vers, ének-zene, mondóka
- Mozgásos, fejlesztő játékok

9. A Bölcsődei gondozás nevelés főbb helyzetei

Gondozás

Bensőséges interakciós helyzet a kisgyermeknevelő és a gyermek között, melynek a gyermek testi szükségleteinek a kielégítése az elsődleges célja.

A szociális kompetencia kialakulásának egyik feltétele, hogy a gyermek mindig aktívan vehessen részt a gondozási helyzetekben, és lehetősége legyen úgy együttműködni és tevékenykedni, hogy közben érzi a kisgyermeknevelő figyelmét, támogató segítségét. Sikeres próbálkozásait a felnőtt pozitív megerősítéssel jutalmazza. Lényeges az elegendő idő biztosítása a gondozási helyzetekben, mivel egyes mozzanatok, tevékenységi formák megtanulása folyamatos gyakorlatot igényel.

A gondozási helyzetekben történő kommunikáció pozitív érzelmi töltése, a gondozónőnek a gyermekről adott jelzései kihatnak az önelfogadásra, a személyiség egészséges fejlődésére.

Zenei nevelés:

A bölcsődénkben sokrétű zenei élmény átélésére, tapasztalatszerzésre ad lehetőséget a környezet hangjainak megfigyelése. A kisgyermeknevelőink kellemes ének- és beszédhangja, spontán dúdolgatása, ritmusos szövegmondása, a dallam és ritmushangszerek hallgatása, megszólaltatása, a közös éneklés fejleszti a gyermekek ritmusérzékét. A gyermek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségéhez, érzelmi, hangulati állapotához igazodó, felelősséggel kiválasztott és alkalmazott játékos mondókákkal, gyermekdalokkal, népdalokkal és értékes zeneművekkel felkeltjük a kisgyermek érdeklődését. Formálják esztétikai érzékenységét, zenei ízlését, segítik a hagyományok megismerését és továbbélését.

Mese-vers bölcsődénkben:

A vers, mese nagy hatással van a kisgyermek érzelmi-, értelmi- és szociális fejlődésére. A versnek elsősorban a ritmusa, a mesének pedig a tartalma hat az érzelmeken keresztül a személyiségre. A bölcsődénkbe járó gyermekek olyan tapasztalatokra, ismeretekre teszt szert, amelyek megszerzésére más helyzetekben nincs lehetősége.

Testi nevelés, mozgásfejlesztés:

Csecsemő- és kisgyermekkorban a mozgás alapvető formái alakulnak ki, fejlődnek. Kielégítjük a gyermekek mozgásigényét és alkalmat biztosítunk rá, hogy ezt örömmel gyakorolhassák.. Mind a szobában, mind az udvaron biztosítjuk a gyermekek számára minél nagyobb mozgásteret, mozgásfejlesztő játékokat, melyek használata során gyakorolják a gyermekek az egyes mozgásformákat, fejlődik mozgáskoordinációjuk, harmonikussá válik a mozgásuk. Mozgásos játékokra a külön erre a célra kialakított tornaszobánkban biztosítjuk a lehetőséget a gyermekeknek. A golyófürdő, a bordásfal, a mászóka és a különböző egyensúly érzékfejlesztő játékok nagymértékben kiszolgálja a gyermekek mozgásigényét.

Játék:

A gyermekkor legfontosabb tevékenysége a játék, amely segít a világ megismerésében és befogadásában, elősegíti a gyermek testi, értelmi, érzelmi és szociális fejlődését. A kisgyermeknevelőink a játék feltételeinek (megfelelő hangulat, hely, idő, eszközök) megteremtésével és nevelői magatartásukkal támogatja az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a kreativitást.

Az ének-zene, vers, mondóka és az ehhez kapcsolódó mozgás a mindennapjaink része, mint a napi mesélés, játék, levegőzés vagy beszélgetés a környezetünkben történő eseményekről, tárgyokról, természeti jelenségekről, állatokról.

Az ünnepeinkhez kapcsolódó néphagyományainkat is figyelembe vettük a szakmai program megvalósításánál.

A szakmai programot játékosan, játékban és játékon keresztül valósítjuk meg, amely jól összehangolt szervezést, rendszeres önképzést igényel a kisgyermeknevelőink részéről.

A gyermekek alkotásait összegyűjtjük, munkáikat megbecsüljük, a környezet díszítésében felhasználjuk és bemutatjuk a szülőknek is.

Nevelésükben arra törekszünk, hogy a gyermekek a szerzett ismereteket a játékok során is felhasználják, fejlődjön beszédmegértő és kifejezőképességük, valamint érzelmekben gazdagabbá váljanak.

10. Bölcsődének életének megszervezésének elvei, tárgyi feltételei

Bölcsődénk épületén belül egy gondozási egység működik, mely összesen két csoportból áll. A csoportjainkat névvel is elláttuk (alma és eper csoport). A gondozási egységhez tartozik egy fürdőszoba, egy átadószoza, ahol a gyermekek öltöznek, egy kocsitároló, terasz és egy raktárhelyiség a bölcsődében folyó munkákhoz szükséges eszközök és kellékek számára. A szobák és az átadó otthonos, falait a gyermekek és a kisgyermeknevelőink által készített munkák díszítik, az évszaknak és az aktuális ünnepeknek megfelelően. A berendezési tárgyak megfelelnek a gyermekek életkori sajátosságainak. A gyermekszobák belső elrendezésében játéksarkokat úgy alakítottuk ki (fodrász, konyha, babasarok...stb.) hogy a nyugodt játék feltételeit szolgálják. A polcokon minden tevékenységformához megfelelő játékszereket biztosítunk.

Különálló tornaszobával is rendelkezünk, melynek falait egy kreatív szülőnk által festett tornázó mesefigurák díszítik, és többféle mozgástevékenység gyakorlásához alkalmas játékeszközöket tartalmaz.

Bölcsődénkben a gyermekek, a mozgási igényüket lombos fákkal árnyékolt játszóudvaron elégíthetik ki. Nagyobb része füvesített, de motorozásra, biciklizésre alkalmas rész is található. Az udvar lehetővé teszi, hogy a kisgyermek többet tartózkodjon a szabadban az év minden részében.

Kilencen, mint egy kis család dolgozunk azért, hogy az ide járó gyermekeknek biztosítani tudjuk a személyi állandóságot, nyugodt szeretetteljes légkört, a biztonságot, a játék örömeit és a gyermekek megfelelő érzelmi, értelmi és egyéni fejlődését.

Kapcsolatunk a családdal a bölcsődébe való jelentkezéssel kezdődik. Ekkor ismerkedik a szülő először a bölcsődével. Nagyon fontos, hogy esetleges félelmeit, kétségeit ilyenkor oldani tudjuk. A családot a bölcsődébe kerülése előtt a kisgyermeknevelőink meglátogatják, apró ajándékokkal kedveskednek a gyermeknek. Ilyenkor nagyon fontos információkat tudunk beszerezni, mind a gyermekről, mind a családról. A kisgyermeknevelőink a fokozatos anyás, beszoktatás során is lehetőséget kapnak a további ismerkedésre. Bölcsődénk nyitott a családok felé. A napenkénti kapcsolattartáson kívül, családlátogatással, nyílt napokkal, szülő-csoportosbeszélgetésekkel, szülői értekezletekkel, születésnapok megünneplésével, az ünnepekre való készülődéssel elősegítjük a családok és bölcsődénk kapcsolatának megerősítését. A szülők és a

kisgyermeknevelők napi kapcsolatban állnak a gyermek érkezésekor, és távozásakor is. Az üzenő füzetek rövid közlései is a gyermek jobb megismerését segítik. A szülői, illetve csoportszülői értekezletek, megbeszéléseknek is nagy jelentősége van. Ilyenkor nyílik lehetőség a különböző nevelési témák, felmerülő problémák feltárására, megvitatására, a család és a bölcsőde nevelési elveinek összehangolására. Szakmai munkánk során nagymértékben támaszkodunk szülői munkaközösségekre is. A szülőkkal való szoros kapcsolattartás a családi és a bölcsődei nevelés összehangolása a kisgyermeknevelőink számára fontos feladat. Ez a számunkra fokozatosan megtérülő munka a gyerek jobb megismerését, a család és a bölcsőde kapcsolatának szorosabbá tételét teszi lehetővé.

Sopron, 2015. szeptember 4.

Havasi Enikő
Bölcsődevezető